37 053 Wijziging van de Wet werkelijk rendement box 3 en de Wet inkomstenbelasting 2001 (Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3)

Nr. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN
1. Inleiding
2. Hoofdlijnen van het voorstel
2.1 Achtergrond en verhouding tot het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3
2.2 Definitie financiële instrumenten
2.3 Bepalen van de vermogenswinst
2.4 Vermogensbestanddelen die tijdelijk onder de vermogensaanwasbelasting blijven
2.5 Dekkingsmaatregelen
2.5.1 Verlagen box 2-tarieven
2.5.2 Verlaging drempel excessief lenen
3. Budgettaire aspecten
4. Uitvoeringsgevolgen
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Met deze novelle wordt het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 aangepast. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord opgenomen dat om lange termijn beleggingen te stimuleren, het nieuwe box 3-stelsel op basis van werkelijk rendement wordt doorontwikkeld naar een vermogenswinstsystematiek. Het kabinet heeft bovendien gezocht naar breed draagvlak voor het toekomstige box 3-stelsel. Bij de parlementaire behandeling in de Eerste Kamer is gebleken dat er onvoldoende draagvlak bestaat voor het momenteel in de Eerste Kamer voorliggende wetsvoorstel met een vermogensaanwasbelasting als hoofdregel en de vermogenswinstbelasting als uitzondering (voor vastgoed en aandelen in start- en scale-ups). Dat draagvlak is er wel voor een volledige vermogenswinstbelasting.

Om de stap naar een vermogenswinstbelasting zo snel mogelijk te zetten stelt het kabinet voor om de voorgestelde vermogenswinstbelasting in het nieuwe box 3-stelsel uit te breiden van alleen onroerende zaken en aandelen van en winstbewijzen in startende ondernemingen naar alle financiële instrumenten (waaronder aandelen en verhandelbare schuldinstrumenten zoals obligaties en opties). Het kabinet heeft hierbij ingezet op invoering per 2028. Het kabinet weegt echter zwaar mee dat in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst een negatief oordeel wordt gegeven over de uitvoerbaarheid per 2028. Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid. De Afdeling advisering van de Raad van State geeft aan dat invoering van het voorstel per 2028 op basis van de beschikbare informatie niet verantwoord zou zijn. Bovendien geven ook financiële instellingen aan de gegevens voor het belastingjaar 2028 niet tijdig te kunnen leveren aan de Belastingdienst. Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid. Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor om het nieuwe box 3-stelsel inclusief de voorstellen in deze novelle in te voeren met ingang van 1 januari 2029. Dat betekent dat het huidige forfaitaire box 3-stelsel met tegenbewijs ook in 2028, dus een jaar langer, van toepassing zal zijn.

Door de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting zal direct bij de start van het nieuwe box 3-stelsel voor 90% het vermogen in box 3 met waardeontwikkeling, namelijk onroerende zaken en alle financiële instrumenten, onder de vermogenswinstbelasting vallen. Voor de resterende vermogensbestanddelen in de vermogensaanwasbelasting, zoals verzekeringsproducten, banktegoeden en vorderingen en schulden[1], zal het kabinet voorstellen uitwerken om deze zo snel mogelijk na 2028 eveneens onder de vermogenswinstbelasting te brengen. De huidige verwachting is dat dit per 2030 mogelijk zal zijn.

---

[1] Voor zover vorderingen en schulden niet kwalificeren als financieel instrument. Verhandelbare schuldinstrumenten zoals obligaties kwalificeren als financieel instrument.

In het nieuwe box 3-stelsel wordt belasting geheven over het werkelijke rendement in plaats van een forfaitair bepaald rendement. Bij een vermogensaanwasbelasting wordt de waardeontwikkeling van het vermogen jaarlijks in de heffing betrokken, ongeacht of sprake is van realisatie (zoals bij verkoop van een vermogensbestanddeel). De waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen in de vermogensaanwasbelasting wordt belast als deze is gerealiseerd.

Het uitbreiden van de vermogenswinstbelasting gaat gepaard met budgettaire gevolgen. Naar aanleiding van de Kamerbrief van 29 september 2026 is het kabinet gebleken dat voor onderdelen van het voorgestelde dekkingspakket nog onvoldoende politiek draagvlak bestaat.[2] Daarom heeft het kabinet de dekkingsvoorstellen aangepast om kleine spaarders te ontzien. In box 2 wordt de mogelijkheid om bovenmatig te lenen bij de eigen vennootschap (excessief lenen) vanaf 2027 versoberd. Daartoe wordt het zogenoemde maximumbedrag in de komende vijf jaar in jaarlijkse stappen van € 80.000 verlaagd van € 500.000 naar € 100.000. Om de gevolgen hiervan te verzachten wordt voor de duur van 4 jaar tijdelijk het tarief van de eerste schijf in box 2 verlaagd met 1,0%-punt naar 23,5% en het tarief in de tweede schijf in box 2 met 2,0%-punt verlaagd naar 29%.

In paragraaf 2 worden de voorgestelde aanpassingen nader toegelicht, waaronder de verhouding met het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, de definitie van financiële instrumenten en de voorgestelde dekkingsmaatregelen. De paragrafen 3 en 4 bevatten de budgettaire gevolgen en de gevolgen voor de uitvoering.

2. Hoofdlijnen van het voorstel

2.1 Achtergrond en verhouding tot het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3

In het huidige box 3-stelsel wordt belasting geheven op basis van een forfaitair bepaald rendement met een tegenbewijsregeling. Op basis van de tegenbewijsregeling worden belastingplichtigen met een werkelijk rendement dat lager is dan het forfaitair bepaalde rendement belast op basis van het lagere werkelijke rendement. De belastingplichtige kan nu dus jaarlijks de meest gunstige systematiek kiezen. Bovendien werkt de tegenbewijsregeling niet neutraal uit voor de lastendruk van belastingplichtigen met verschillende vormen van vermogen en wordt op basis van de arresten van de Hoge Raad in de tegenbewijsregeling een definitie van werkelijk rendement gehanteerd waar met name beleggers in onroerende zaken onvrede over hebben geuit. Daarom blijft het kabinet inzetten op het zo spoedig mogelijk invoeren van een nieuw stelsel in box 3 op basis van werkelijk rendement.

Met het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 wordt de stap gezet naar een stelsel op basis van werkelijk rendement voor alle

[2] Kamerstukken II 2026/27, 37 020, nr. 62.

belastingplichtigen. Daardoor sluit de belastingheffing beter aan bij de feitelijke draagkracht van belastingplichtigen. Daarnaast worden bij het bepalen van het werkelijk rendement – in tegenstelling tot de regels in de huidige tegenbewijsregeling – kostenaftrek en verliesverrekening mogelijk. Bij Kamerbrief van 6 maart 2026 heeft het kabinet aangekondigd verbeteringen aan het wetsvoorstel te onderzoeken met het oog op het realiseren van breed politiek en maatschappelijk draagvlak.[3] Bij Kamerbrief van 19 juni 2026 heeft het kabinet verschillende opties voor verbeteringen gepresenteerd.[4] Deze opties zijn niet opgenomen in deze novelle omdat het kabinet voorrang geeft aan invoeren van een vermogenswinstbelasting voor financiële instrumenten. Het kabinet zal deze opties opnieuw wegen en betrekken bij het wetsvoorstel voor de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting.

Bij een belasting op basis van het werkelijke rendement moet worden bepaald op welk moment de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen in de heffing wordt betrokken. Daarbij kunnen op hoofdlijnen twee systemen worden onderscheiden: een vermogensaanwasbelasting en een vermogenswinstbelasting. Bij een vermogensaanwasbelasting wordt de waardeontwikkeling jaarlijks in aanmerking genomen, ongeacht of deze is gerealiseerd. Bij een vermogenswinstbelasting wordt de waardeontwikkeling in aanmerking genomen op het moment waarop deze wordt gerealiseerd, zoals bij verkoop. In beide stelsels worden de reguliere voordelen zoals rente en dividend jaarlijks belast. In het oorspronkelijke wetsvoorstel is gekozen voor een hybride stelsel. Als hoofdregel geldt een vermogensaanwasbelasting. Voor onroerende zaken en aandelen of winstbewijzen van startende ondernemingen geldt een vermogenswinstbelasting. Het kabinet kiest er nu voor om met deze novelle de vermogenswinstbelasting uit te breiden tot alle financiële instrumenten, en daarmee zo snel mogelijk zo veel mogelijk vermogensbestanddelen onder de vermogenswinstbelasting te brengen.

De voor- en nadelen van een vermogensaanwasbelasting en een vermogenswinstbelasting zijn voorafgaand en tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 uitgebreid toegelicht en bediscussieerd. Het kabinet maakt hierin een andere weging dan het geval was bij indiening van het wetsvoorstel Werkelijk rendement box 3 door het voorgaande kabinet. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord afgesproken om het stelsel door te ontwikkelen tot een volledige vermogenswinstbelasting. Een belangrijke overweging voor het kabinet om te kiezen voor een vermogenswinstbelasting is dat een vermogenswinstbelasting aansluit bij het realisatiebeginsel. Bij een vermogenswinstbelasting wordt de waardeontwikkeling pas belast bij realisatie, waardoor de belastingheffing in beginsel betaald kan worden uit de (gerealiseerde)

[3] Kamerstukken II 2025/26, 36 748, nr. 45.
[4] Kamerstukken II 2025/26, 36 748, nr. 47.

opbrengst. Dit sluit naar verwachting beter aan bij het gepercipieerde inkomensbegrip door burgers.

Een vermogenswinstbelasting sluit daarnaast beter aan bij de wijze waarop waardeontwikkelingen in box 1 en box 2 van de inkomstenbelasting en in de vennootschapsbelasting in de belastingheffing worden betrokken. Door de vermogenswinstbelasting uit te breiden worden de verschillen tussen de boxen verkleind en wordt de prikkel tot boxarbitrage verder verminderd. Dit draagt bij aan een meer samenhangende belastingheffing over vermogensinkomsten in de inkomstenbelasting. Ook internationaal is belastingheffing over gerealiseerde vermogenswinsten gebruikelijk. Een vermogenswinstbelasting sluit daardoor ook beter aan bij de wijze waarop de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen in veel andere landen in de belastingheffing wordt betrokken.

Bij de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting naar alle financiële instrumenten wordt de vermogenswinstsystematiek die al in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is opgenomen voor aandelen en winstbewijzen van startende ondernemingen als uitgangspunt genomen. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 2.3.

De belangrijkste wijziging die met dit wetsvoorstel wordt aangebracht betreft het moment waarop de waardeontwikkeling van financiële instrumenten in de heffing wordt betrokken. Waar deze waardeontwikkeling op grond van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 jaarlijks volgens de vermogensaanwassystematiek wordt belast, wordt deze als gevolg van dit wetsvoorstel belast op het moment van realisatie. Deze wijzigingen worden toegelicht in paragraaf 2.2 tot en met 2.4.

Dit wetsvoorstel brengt geen inhoudelijke wijziging aan in de overige onderdelen van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. De systematiek voor bijvoorbeeld de reguliere voordelen, de voorwaartse verliesverrekening en kostenaftrek blijft in stand. Voor onroerende zaken blijft de reeds voorgestelde vermogenswinstsystematiek gelden.

2.2 Definitie financiële instrumenten

De Belastingdienst heeft aangegeven dat het technisch maakbaar is om de beoogde vermogenswinstbelasting voor aandelen en winstbewijzen in startende ondernemingen uit te breiden. Bij de uitbreiding moet worden aangesloten bij de huidige categorisering van vermogensbestanddelen in de aangifteprogrammatuur van de Belastingdienst. Het is mogelijk om de vermogenswinstbelasting uit te breiden naar de huidige categorie “beleggingen”. Deze categorie omvat volgens de toelichting op de aangifteprogrammatuur aandelen, obligaties, opties, winstbewijzen die niet tot een aanmerkelijk belang horen en beleggingsportefeuilles. In dit wetsvoorstel wordt deze categorisering juridisch afgebakend. Hierbij wordt aangesloten bij de definitie van financiële instrumenten uit de Wet

op het financieel toezicht (Wft), met enkele aanvullingen specifiek voor box 3. Het is niet mogelijk om andere categorieën vermogensbestanddelen samen te voegen met de categorie “beleggingen”. Voor deze categorie zal tijdelijk een vermogensaanwasbelasting blijven gelden. De andere categorieën vermogensbestanddelen worden toegelicht in paragraaf 2.4.

Voor de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting wordt aansluiting gezocht bij het begrip financieel instrument uit de Wft. Hiermee worden vermogensbestanddelen die worden aangehouden in een beleggingsportefeuille bij een financiële instelling in principe onder het uitgebreide vermogenswinstregime gebracht. Door de aansluiting bij de Wft wordt gebruikgemaakt van een bestaand en in de financiële wetgeving ingebed begrip dat ook bekend is bij ketenpartners zoals banken.

Tot de financiële instrumenten in de zin van de Wft behoren onder meer effecten, rechten van deelneming in beleggingsinstellingen en instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe’s) en verschillende soorten derivaten zoals opties, futures en swaps. Een belangrijke categorie financiële instrumenten wordt gevormd door effecten. In de eerste plaats gaat het daarbij om een verhandelbaar aandeel of een ander daarmee gelijk te stellen verhandelbaar waardebewijs of recht. Bij de beoordeling van verhandelbaarheid wordt onder andere gekeken naar de overdraagbaarheid aan derden en de mate waarin het effect, mede door standaardisatie en uitwisselbaarheid, geschikt is om te worden verhandeld. In de tweede plaats vallen verhandelbare obligaties en andere verhandelbare schuldinstrumenten onder het begrip effecten. In de derde plaats omvat het begrip effecten andere door een rechtspersoon, vennootschap of instelling uitgegeven verhandelbare waardebewijzen waarmee door uitoefening of conversie aandelen, obligaties of daarmee gelijk te stellen effecten kunnen worden verkregen, of die in geld worden afgewikkeld. Tot deze categorie behoren bijvoorbeeld converteerbare obligaties en warrants.

Het kabinet vindt het ook wenselijk dat niet-verhandelbare aandelen en winstbewijzen onder de vermogenswinstbelasting worden gebracht. Dit sluit ook aan bij de categorisering beleggingen in de aangifteprogrammatuur van de Belastingdienst. Daarom wordt voor de bepalingen in box 3 voorgesteld een ruimere definitie van financieel instrument te hanteren dan in de Wft. De voorgestelde definitie van financieel instrument voor box 3 omvat ook aandelen en winstbewijzen in vennootschappen indien deze niet verhandelbaar zijn. Daarbij worden enkele rechtspersonen zoals coöperaties en verenigingen op coöperatieve grondslag gelijkgesteld met vennootschappen, en de participaties daarin gelijkgesteld met aandelen. Deze gelijkstelling is ontleend aan gelijkstellingen die ook gelden in box 2.

2.3 Bepalen van de vermogenswinst

Bij de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting naar alle financiële instrumenten wordt de vermogenswinstsystematiek die al in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is opgenomen voor aandelen en winstbewijzen van startende ondernemingen als uitgangspunt genomen.

Het resultaat dat met vermogensbestanddelen in de vermogenswinstbelasting wordt behaald, bestaat uit reguliere voordelen en vervreemdingsvoordelen, minus kosten. Reguliere voordelen zijn de voordelen die uit het vermogensbestanddeel worden getrokken, zoals dividend. Het vervreemdingsvoordeel wordt bepaald door de verkrijgingsprijs af te trekken van de overdrachtsprijs.

Voor aandelen en winstbewijzen die bij de inwerkingtreding van de Wet werkelijk rendement box 3 reeds tot het vermogen van de belastingplichtige behoren, wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de waarde in het economische verkeer bij aanvang van het nieuwe box 3-stelsel op 1 januari 2029. Deze bepaling wordt uitgebreid naar alle financiële instrumenten. Daarmee blijven waardeontwikkelingen die zich vóór 1 januari 2029 hebben voorgedaan buiten de vermogenswinstbelasting.

Voor aandelen of winstbewijzen van dezelfde soort die tegen verschillende prijzen zijn verkregen, wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de gemiddelde verkrijgingsprijs. Deze bepaling gaat door de uitbreiding naar financiële instrumenten gelden voor alle financiële instrumenten van dezelfde soort. Hierdoor hoeft bij vervreemding van financiële instrumenten van dezelfde soort niet te worden vastgesteld welk individueel financieel instrument is vervreemd. Een systematiek op basis van de gemiddelde verkrijgingsprijs heeft volgens de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) vanuit het oogpunt van gegevenslevering aan de Belastingdienst de voorkeur boven *lifo (last in first out)* of *fifo (first in first out)*. Dezelfde systematiek voor het bepalen van een gemiddelde verkrijgingsprijs geldt ook in box 2 en wordt hieronder met een voorbeeld geïllustreerd.

Voorbeeld – aandelen
Henk heeft op 1 januari 2029 1 aandeel in bv X. De waarde op 1 januari 2029 is € 1.000. In 2029 koopt Henk 2 aandelen in bv X voor € 1.600 per stuk.

De gemiddelde verkrijgingsprijs van de 3 aandelen in bv X bedraagt € 1.400. In 2029 wordt € 50 dividend uitgekeerd. In 2030 verkoopt Henk 1 aandeel voor € 1.700. Daarnaast wordt in 2030 € 40 dividend uitgekeerd. Er zijn geen kosten in dit voorbeeld. Na de verkoop in 2030 heeft Henk 2 aandelen in bv X met een gemiddelde verkrijgingsprijs van € 1.400.

Het belastbare voordeel in 2029 bedraagt € 50 en in 2030 € 340.

	2029	2030	Totaal
Belaste vermogenswinst	€ 0	€ 300	€ 300
Reguliere voordelen	€ 50	€ 40	€ 90
Belastbaar voordeel	€ 50	€ 340	€ 390

Het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 kent reeds specifieke bepalingen voor het vaststellen van het vervreemdingsvoordeel van koopopties en verkoopopties. Gelet op de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting naar alle financiële instrumenten worden ook enkele gelijksoortige bepalingen voorgesteld voor termijncontracten met betrekking tot koop en verkoop. Deze technische aanpassingen worden nader toegelicht in de artikelsgewijze toelichting.

2.4 Vermogensbestanddelen die tijdelijk onder de vermogensaanwasbelasting blijven

Voor een aantal vermogensbestanddelen in box 3 zal met ingang van 1 januari 2029 tijdelijk een vermogensaanwasbelasting gelden. Deze vermogensbestanddelen kunnen naar verwachting vanaf 2030 ook onder het bereik van de vermogenswinstbelasting worden gebracht. Het gaat om het box 3-vermogen dat niet kwalificeert als financieel instrument of onroerende zaak. Concreet gaat het om directe cryptobeleggingen (crypto wallets), verzekeringsproducten, lijfrentes en periodieke uitkeringen (voor zover deze niet in box 1 zijn betrokken), vorderingen en schulden (voor zover deze niet kwalificeren als financieel instrument), banktegoeden, vreemde valuta en overige vermogensbestanddelen zoals roerende zaken ter belegging.

Het is niet mogelijk om voor deze vermogensbestanddelen al per 1 januari 2029 over te gaan op een vermogenswinstbelasting. Zoals hierboven aangegeven vindt het kabinet het wenselijk om af te stappen van het huidige stelsel en voor alle vermogensbestanddelen belasting te heffen op basis van het werkelijk behaalde rendement. Het gewenste eindbeeld is een vermogenswinstbelasting voor alle vermogensbestanddelen. Het kabinet vindt het wenselijk om voor zoveel mogelijk vermogensbestanddelen in box 3 zo snel mogelijk over te gaan naar een vermogenswinstbelasting.

De gekozen fasering maakt het mogelijk om per 2029 zoveel mogelijk vermogensbestanddelen onder de vermogenswinstbelasting te brengen. Het kabinet acht de verschillende behandeling voor vermogensbestanddelen die onder de vermogensaanwasbelasting blijven voor een beperkte overgangsperiode gerechtvaardigd. Ook bij deze vermogensbestanddelen wordt het werkelijke rendement belast. Het verschil met de vermogenswinstsystematiek betreft enkel het moment waarop de waardeontwikkeling in de heffing wordt betrokken. Dit onderscheid is uitdrukkelijk tijdelijk van aard.

Bij een aantal vermogensbestanddelen heeft het onderscheid tussen een vermogensaanwasbelasting en een vermogenswinstbelasting bovendien in de praktijk weinig belang. Een grote categorie vermogen in de vermogensaanwasbelasting betreft banktegoeden, maar doorgaans zal het rendement op banktegoeden alleen bestaan uit de ontvangen rente minus kosten. Van vermogensaanwas is geen sprake bij banktegoeden die in euro's worden aangehouden. Een vermogensaanwasbelasting of vermogenswinstbelasting leidt daardoor voor banktegoeden in euro's niet tot een andere belastingheffing. Voor geldleningen tussen natuurlijke personen is bepaald dat de vordering of schuld op de nominale waarde gesteld wordt, in plaats van de waardering op waarde in het economische verkeer die voor de meeste vermogensbestanddelen in box 3 geld. Bij vorderingen of schulden die jaarlijks op de nominale waarde worden gewaardeerd treedt geen vermogensontwikkeling op. Ook in die gevallen leidt een vermogensaanwasbelasting of vermogenswinstbelasting dus niet tot een andere belastingheffing.

Het kabinet zal voorstellen uitwerken om de vermogensbestanddelen die tijdelijk onder de vermogensaanwasbelasting blijven zo snel mogelijk na 2029 eveneens onder de vermogenswinstbelasting te brengen. De huidige verwachting is dat dit per 2030 mogelijk zal zijn.

2.5 Dekkingsmaatregelen

2.5.1 Verlagen box 2-tarieven

Het kabinet stelt voor om het tarief van de eerste schijf van box 2 tijdelijk met 1,0%-punt te verlagen, van 24,5% naar 23,5%. Voor de tweede schijf in box 2 wordt een verlaging voorgesteld van 2,0%-punt, van 31% naar 29*%.* Beide verlagingen gelden voor een periode van vier jaar, van 2027 tot en met 2030.
Deze voorgestelde maatregel hangt samen met de in deze novelle voorgestelde verlaging van het maximumbedrag bij bovenmatige schulden van de eigen vennootschap (excessief lenen) van € 500.000 naar € 100.000, de komende vijf jaar in stappen van € 80.000. Met de voorgestelde verlaging van de box 2-tarievenwordt het nadeel van de verlaging van het maximumbedrag bij excessief lenen gedeeltelijk gecompenseerd voor aanmerkelijkbelanghouders.

2.5.2 Verlaging drempel excessief lenen

De Wet excessief lenen bij eigen vennootschap regelt kort gezegd dat ingeval een aanmerkelijkbelanghouder meer dan € 500.000 (maximumbedrag) leent van de eigen vennootschap, het bovenmatige deel wordt belast als fictief regulier voordeel in box 2. Het maximumbedrag wordt vervolgens verhoogd met het bedrag van dit bovenmatige deel. Deze wet is in werking getreden per 1 januari 2023. Voorgesteld wordt om het maximumbedrag voor excessief lenen bij de eigen vennootschap in vijf jaarlijkse stappen van € 80.000 te verlagen van € 500.000 naar € 100.000. Het gevolg daarvan is dat indien de aanmerkelijkbelanghouder de schuld aan de vennootschap niet ten

minste aflost tot het maximumbedrag, het boven dit maximumbedrag bestaande deel van de schuld in de heffing wordt betrokken.

3. Budgettaire aspecten

In tabel 1 en 2 zijn de budgettaire effecten van de maatregelen in dit wetsvoorstel gegeven. In tabel 1 zijn de voor het inkomstenkader relevante budgettaire effecten weergegeven. Dit zijn reeksen op transactiebasis, behalve voor de maatregel verlagen box 2-tarieven, waar het (zoals gebruikelijk voor dit type maatregel) de tijdelijke vlakke reeks betreft met dezelfde netto-contante waarde als de reeks op transactiebasis. Vanwege het uitzonderlijke kaspatroon van de derving als gevolg van het invoeren van een vermogenswinstbelasting, heeft het kabinet gekozen voor een pakket maatregelen waarvan het cumulatieve effect op het EMU-saldo tot en met 2031 neutraal is. Het effect op het EMU-saldo verschilt van het effect op het inkomstenkader door onder andere de anticipatie-effecten bij aanpassingen van de tarieven in box 2. De budgettaire gevolgen worden weergegeven in tabel 2.

Tabel 1: budgettaire effecten op het inkomstenkader (miljoen euro, + is saldoverbeterend)

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	struc
Uitboeken Wet werkelijk rendement box 3			-1.059				
Voortzetten tegenbewijsregeling			-2.988				
Vermogenswinstbelasting voor financiële instrumenten				-3.653	-2.511	-1.989	-90
Verlaging box 2-tarieven	-575	-575	-575	-575			
Verlaging drempel excessief lenen	476	603	839	1.049	1.410		13
Totaal	**-99**		**-4.019**	**-3.389**	**-2.037**	**-579**	**-77**

Tabel 2: budgettaire effecten op het EMU-saldo (miljoen euro, + is saldoverbeterend)

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	struc
Uitboeken Wet werkelijk rendement box 3			-741	-318			
Voortzetten tegenbewijsregeling			-2.092	-896			

Vermogenswinstbelasting voor financiële instrumenten				-2.557	-2.854	-2.146	-90
Verlagen box 2-tarieven	-3.813	434	2.541	-436	4.541	2.134	
Verlaging drempel excessief lenen		133	511	669	898	1.150	13
Totaal	**-3.813**	**567**	**219**	**-3.538**	**2.585**	**1.138**	**-77**

Voor box 3 blijft het forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling ook in 2028 nog van kracht. Dit leidt tot een incidentele budgettaire derving in dat jaar. Omdat voorlopige aangiftegegevens voor eerdere jaren suggereren dat het aantal tegenbewijzen mogelijk mee zou kunnen vallen ten opzichte van eerdere ramingen, is in deze raming reeds een afslag van 20% meegenomen. In de Wet werkelijk rendement box 3 worden bij ingang in 2029 financiële instrumenten onder de vermogenswinstbelasting gebracht. De voorgenomen doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting per 2030 is niet als maatregel in dit wetsvoorstel opgenomen, het kabinet zal hier een separaat voorstel voor uitwerken. Daarom zijn de budgettaire gevolgen van een volledige vermogenswinstbelasting niet meegenomen in deze tabel. De overgang van een vermogensaanwasbelasting naar een vermogenswinstbelasting leidt tot een budgettaire derving. Bij een vermogensaanwasbelasting wordt de waardestijging ieder jaar belast, terwijl bij een vermogenswinstbelasting het belasten pas plaatsvindt bij realisatie. Omdat niet alle effecten ieder jaar worden gerealiseerd, zal de vermogenswinstbelasting in de eerste jaren minder opbrengen dan een vermogensaanwasbelasting. Daarnaast is de raming voor de tijdelijke verlaging van de box 2- tarieven licht bijgesteld als gevolg van interactie-effecten.

Verlagen box 2-tarieven
De tijdelijke verlaging van de box 2-tarieven in de jaren 2027 tot en met 2030 levert als gevolg van anticipatie op de invoering een derving op in 2026 en een hogere opbrengst in 2027. In de jaren daarna, 2028 en 2029 is er een derving door de lagere tarieven. In 2030 is er een grote eenmalige extra opbrengst door anticipatie op de verhoging van tarief in 2031 als gevolg van het aflopen van de tijdelijke verlagingen. Door de verschuiving van grondslag naar voren zal er in de jaren daarna een derving zijn. Voor het EMU-saldo worden deze effecten in tabel 2 met vertraging zichtbaar, omdat een significant deel van de opbrengsten in box 2 pas een jaar later ontvangen wordt. Voor het inkomstenkader wordt de vlakke reeks genomen met dezelfde netto-contante waarde als de volledige transactiereeks, gedurende de jaren dat de maatregel geldt. Deze komt uit op een derving van € 575 miljoen per jaar gedurende de jaren 2027 tot en met 2030.

Verlaging drempel excessief lenen
Door de stapsgewijze verlaging van het maximumbedrag voor excessief lenen in de jaren 2027 tot en met 2031 wordt elk jaar een toenemend deel van de uitstaande leningen geraakt. Dit leidt tot een opbrengst in box 2 voor zover de schuld als fictief voordeel wordt belast dan wel voor zover deze wordt afgelost met uitgekeerd dividend. Dit leidt steeds in elk jaar tot een eenmalige opbrengst en een derving in de volgende jaren doordat belastinggrondslag naar voren is gehaald. Verder leidt de maatregel tot een opbrengst doordat belastinguitstel door het aangaan van nieuwe schulden wordt ontmoedigd. Het samenspel van deze effecten leidt tot de getoonde budgettaire reeks op transactiebasis.

4. Uitvoeringsgevolgen

De maatregelen in dit wetsvoorstel zijn door de Belastingdienst beoordeeld met een uitvoeringstoets. Er is een aparte uitvoeringstoets gedaan voor de voorgestelde uitbreiding van de vermogenswinstbelasting, en voor de voorgestelde dekkingsmaatregelen. De uitvoeringstoetsen over de voorgestelde dekkingsmaatregelen zal worden nagestuurd.

De uitvoeringstoets is gebaseerd op een ingangsdatum van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 met novelle per 2028. De uitbreiding van de vermogenswinstbelasting is technisch maakbaar en inpasbaar op voorwaarde dat het wetsvoorstel uiterlijk op 31 december 2026 is aangenomen door de Tweede en de Eerste Kamer. De beoordeling of het voorstel uitvoerbaar is, verschilt per belastingjaar.

Voor belastingjaar 2028 moeten dusdanig substantiële risico’s worden geaccepteerd dat de Belastingdienst het wetsvoorstel als onuitvoerbaar beschouwt. De risico’s zijn:

- deze variant doet een aanzienlijk beroep op het doenvermogen van veel belastingplichtigen: het is niet mogelijk te werken met een vooringevulde aangifte. Belastingplichtigen moeten zelf informatie invullen en aanleveren op het niveau van een beleggingsportefeuille, met een groot risico op onbewuste fouten. Dit zorgt voor grote administratieve lasten bij de belastingplichtigen. Onzeker is of alle banken informatie kunnen aanleveren aan de belastingplichtige en of de informatie die wordt aangeleverd voldoende is om de aangifte juist en volledig in te vullen;
- banken kunnen niet voldoende gegevens leveren aan de Belastingdienst voor de vermogenswinstbelasting die nodig zijn voor het voorinvullen van de aangifte, het opstellen van de risicodetectieregels en contra-informatie bij toezicht: voor de Belastingdienst is de handhaving hierdoor moeizaam, omdat deze daardoor alleen steekproefsgewijs kan plaatsvinden. Er kan namelijk geen gebruik worden gemaakt van risicodetectieregels. Hierdoor kan niet worden bepaald welke aangiften risicovol zijn,

waardoor toezicht ongericht is. Daardoor bestaat de kans dat belastingplichtigen worden benaderd die normaal buiten de risicoselectie vallen;
- door het ontbreken van contra-gegevens is het wetvoorstel foutgevoelig en beperkt fraudebestendig. Het ontbreekt de Belastingdienst aan de mogelijkheid om gerichter op zoek te gaan naar onbewust en bewust in de aangifte gemaakte fouten;
- het oorspronkelijke onderscheid in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 tussen vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting tussen liquide en illiquide vermogensbestanddelen vervalt. Hierdoor wordt een toename verwacht van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures over de jaren tot invoering van de volledige vermogenswinstbelasting (naar verwachting per 2030). Dit vergt aanvullende capaciteit van de Belastingdienst.

Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid, ervan uitgaande dat wetgeving tijdig is vastgesteld en volledige gegevenslevering door banken over belastingjaar 2029 mogelijk is. Het voor belastingjaar 2028 geformuleerde risico als gevolg van het vervallen van het oorspronkelijke onderscheid tussen liquide en illiquide vermogensbestanddelen blijft gelden voor belastingjaar 2029. Hierdoor wordt ook over belastingjaar 2029 een toename verwacht van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures. Als een volledige gegevenslevering door de banken niet mogelijk is dan gelden voor belastingjaar 2029 dezelfde risico’s zoals die zijn benoemd voor belastingjaar 2028.

De invoering van een nieuw stelsel in box 3 is een structureel ingrijpende aanpassing voor burgers en de Belastingdienst. Zoals al bij het oorspronkelijke wetsvoorstel is geconstateerd, brengt iedere overgang naar belastingheffing over werkelijk rendement extra complexiteit voor belastingplichtigen, ketenpartners en de Belastingdienst met zich mee. Met deze novelle kiest het kabinet ervoor om zo snel mogelijk zo veel mogelijk vermogensbestanddelen onder de vermogenswinstbelasting te brengen om te zorgen voor voldoende maatschappelijk en politiek draagvlak voor de stelselherziening. Het kabinet weegt zwaar mee dat in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst een negatief oordeel wordt gegeven over de uitvoerbaarheid per 2028. Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor om het nieuwe box 3-stelsel inclusief de voorstellen in deze novelle in te voeren met ingang van 1 januari 2029. Het is de inzet van het kabinet dat de volledige gegevenslevering zo snel mogelijk wordt ingeregeld. Omdat het invullen van de aangifte een groter beroep doet op het doenvermogen zal de Belastingdienst daarnaast een intensief communicatietraject starten om belastingplichtigen te ondersteunen bij het doen van aangifte. De uitvoeringstoets van de Belastingdienst zal worden herijkt op basis van de nieuwe invoeringsdatum van 1 januari 2029.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I, aanhef
De wijzigingen die zijn opgenomen in artikel I betreffen het bij koninklijke boodschap van 16 mei 2025 ingediende voorstel van wet houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 om werkelijke inkomsten uit bezittingen en schulden in box 3 te belasten (Wet werkelijk rendement box 3) (Kamerstukken 36748). Indien dat wetsvoorstel tot wet wordt verheven, wijzigt artikel I die wet. Indien dat wetsvoorstel niet tot wet wordt verheven, vinden de in artikel I opgenomen wijzigingen geen doorgang. Hierna wordt artikel I per onderdeel toegelicht.

Artikel I, onderdelen A, C, G, I, J, M, N, O, P, Q, R, S en T (artikel I, onderdelen R en HH, en artikel IV, onderdelen B en C, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikelen 5.3, 5.24, 5.29, 5.30, 5.33, 5.35, 5.36, 5.37 en 10a.31 en opschrift van paragraaf 5.3.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
De voorgestelde wijzigingen in artikel I, onderdelen A, C, G, I, J, M, N, O, P, Q, R, S en T, zijn nodig om het vermogenswinstregime dat in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is opgenomen voor aandelen in en winstbewijzen van een zogenoemde startende onderneming uit te breiden naar een vermogenswinstregime voor alle financiële instrumenten in box 3. Afgezien van deze uitbreiding in de reikwijdte wordt geen inhoudelijke wijziging van deze artikelen voorgesteld. In de artikelsgewijze toelichting bij de in artikel I, onderdeel D, voorgestelde wijziging van artikel 5.16 van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) wordt toegelicht wat in dit kader onder ‘financiële instrumenten’ wordt verstaan.

Artikel I, onderdeel B (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
In het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.6, derde lid, Wet IB 2001 wordt geregeld welke bezittingen in box 3 worden uitgezonderd van het vermogensaanwasregime. Met de in deze novelle voorgestelde uitbreiding van het vermogenswinstregime naar alle financiële instrumenten in box 3, zullen ook vermogensbestanddelen die een negatieve waarde kunnen hebben van het vermogensaanwasregime worden uitgezonderd. Vanwege de ruime definitie van ‘schulden’ in het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.5 Wet IB 2001 worden vermogensbestanddelen met een negatieve waarde als hoofdregel in box 3 aangemerkt als ‘schuld’. Om die reden wordt voorgesteld om in artikel 5.6, derde lid, aanhef, Wet IB 2001 na ‘bezittingen’ in te voegen ‘en schulden’. Daarnaast wordt voorgesteld de tekst van artikel 5.6, derde lid, onderdeel b, Wet IB 2001 te vervangen, waarmee wordt bewerkstelligd dat alle financiële instrumenten in box 3 worden uitgezonderd van de bezittingen en schulden die onder het vermogensaanwasregime vallen.

Artikel I, onderdeel D (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.16 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
De voorgestelde wijziging van het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.16, opschrift en eerste lid, aanhef, onderdelen a en b, Wet IB 2001 is nodig om het vermogenswinstregime dat in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is opgenomen voor aandelen in en winstbewijzen van een startende onderneming uit te breiden naar een vermogenswinstregime voor alle financiële instrumenten in box 3.
Met de voorgestelde wijziging van het voorgestelde artikel 5.16, tweede lid, Wet IB 2001 wordt in die bepaling een definitie opgenomen van financiële instrumenten. Deze definitie bepaalt de reikwijdte van de uitbreiding van het vermogenswinstregime naar alle financiële instrumenten in box 3. In de voorgestelde definitie worden in de eerste plaats financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1:1 Wft aangemerkt als financiële instrumenten in box 3. Hieronder vallen verhandelbare aandelen, obligaties en vergelijkbare waardebewijzen, rechten van deelneming in een beleggingsinstelling, maar ook meer complexe beleggingen zoals opties, futures, swaps en andere termijncontracten en derivaten. Daarnaast strekt de definitie ertoe om bepaalde belangen die niet in box 2 vallen, omdat ze bijvoorbeeld kleiner zijn dan 5%, ook onder de uitbreiding van het vermogenswinstregime in box 3 te brengen. Deze relatief kleine belangen zijn niet altijd verhandelbaar in de zin van de Wft en kwalificeren in dat geval niet als financieel instrument als bedoeld in artikel 1:1 Wft.[5] Daarom wordt voorgesteld om in box 3 een ruimere definitie van ‘financieel instrument’ te hanteren dan in de Wft. Naast de financiële instrumenten, bedoeld in artikel 1:1 Wft, omvat de voorgestelde definitie van ‘financieel instrument’ in box 3 ook andere aandelen in of winstbewijzen van een vennootschap, rechten op voordelen uit dergelijke aandelen, onderscheidenlijk dergelijke winstbewijzen, en rechten of termijncontracten om dergelijke aandelen, onderscheidenlijk dergelijke winstbewijzen, te verwerven of te vervreemden. Voor deze omschrijving is de tekst van artikel 5.6, derde lid, onderdeel b, Wet IB 2001, zoals deze is opgenomen in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, als uitgangspunt genomen, waarbij uiteraard de verwijzing naar startende ondernemingen is weggelaten. Daarnaast is de tekst uitgebreid door daarin ook termijncontracten om andere aandelen of winstbewijzen te verwerven of te vervreemden te noemen. Voor zover het verhandelbare aandelen of winstbewijzen betreft, vallen dergelijke termijncontracten onder de definitie van artikel 1:1 Wft en ingevolge het voorgestelde artikel 5.6, derde lid, onderdeel a, Wet IB 2001 dus reeds onder de uitbreiding van het vermogenswinstregime. Met het oog op consistentie wordt voorgesteld om deze termijncontracten ook onder de uitbreiding van het vermogenswinstregime te brengen, indien ze zien op aandelen of winstbewijzen die wel in box 3 zitten, maar niet onder het toepassingsbereik van de Wft vallen.

---

[5] In de Beleidsregel verhandelbaarheid wordt verduidelijkt wat in de Wft wordt bedoeld met het begrip ‘verhandelbaar’.

Artikel I, onderdeel E (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.17 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Zoals is toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij de voorgestelde wijziging van artikel 5.16 Wet IB 2001 worden met die voorgestelde wijziging bepaalde belangen die niet in box 2 vallen, omdat ze bijvoorbeeld kleiner zijn dan 5%, onder de reikwijdte van het vermogenswinstregime in box 3 gebracht. Het hoeft daarbij niet altijd te gaan om aandelenbelangen in vennootschappen. Het kan ook belangen betreffen die in box 2 in principe daarmee worden gelijkgesteld,[6] maar die toch buiten box 2 vallen vanwege de relatief kleine omvang van het belang. Om die reden bevat het voorgestelde artikel 5.17 Wet IB 2001 enkele gelijkstellingen die zijn ontleend aan de gelijkstellingen in box 2 die zijn opgenomen in de artikelen 4.5a en 4.5b Wet IB 2001. Deze gelijkstellingen hebben betrekking op coöperaties, op verenigingen op coöperatieve grondslag en op lichamen als bedoeld in de artikelen 2, eerste lid, onderdeel h, of 3, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een gelijkstelling met een fonds voor gemene rekening (fgr) niet nodig is, omdat deelnemingen in fgr's altijd onder de definitie van financieel instrument als bedoeld in artikel 1:1 Wft vallen.
In de tekst van artikel 5.17 Wet IB 2001 zoals deze is opgenomen in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 staat een definitie van startende ondernemingen. Deze definitie is niet meer nodig, vanwege de in deze novelle voorgestelde uitbreiding van het vermogenswinstregime naar alle financiële instrumenten in box 3, en is daarom niet meer opgenomen.

Artikel I, onderdeel F (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.18 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.18, eerste lid, Wet IB 2001 bevat een enuntiatieve opsomming van reguliere voordelen van onroerende zaken en van aandelen in en winstbewijzen van een startende onderneming. Voorgesteld wordt om het toepassingsbereik van dat artikellid uit te breiden naar alle financiële instrumenten in box 3. Er zijn financiële instrumenten waarover rente wordt ontvangen (bijvoorbeeld obligaties) en ook financiële instrumenten waarover rente wordt betaald (bijvoorbeeld swaps). Om die reden wordt voorgesteld om 'rente' toe te voegen aan de opsomming van reguliere voordelen en om een tweede lid in te voegen waarin 'over financiële instrumenten verschuldigde rente' wordt aangemerkt als negatief regulier voordeel.

Artikel I, onderdeel H (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.26 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.26 Wet IB 2001 bevat regels over een gemiddelde verkrijgingsprijs van aandelen in en winstbewijzen van

[6] Zie de artikelen 4.5a en 4.5b Wet IB 2001.

een startende onderneming. Voorgesteld wordt om het toepassingsbereik van dat artikel uit te breiden naar alle financiële instrumenten in box 3. Het voorgestelde artikel 5.26, eerste lid, eerste zin, Wet IB 2001 heeft dezelfde strekking als artikel 4.21, tweede lid, Wet IB 2001, waarin een regeling is opgenomen over een gemiddelde verkrijgingsprijs voor aandelen en winstbewijzen in box 2. Het voorgestelde artikel 5.26, eerste lid, tweede zin, Wet IB 2001 verklaart de eerste zin van overeenkomstige toepassing op andere financiële instrumenten. Het voorgestelde artikel 5.26, tweede lid, Wet IB 2001 heeft dezelfde strekking als artikel 4.21, derde lid, Wet IB 2001.
Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het voorgestelde artikel 5.26 Wet IB 2001 geen artikellid bevat dat vergelijkbaar is met het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.26, eerste lid, Wet IB 2001. Een dergelijk artikellid is niet meer nodig, omdat de daarin opgenomen regel alleen relevant is in de situatie waarin alleen voor aandelen in en winstbewijzen van een startende onderneming een vermogenswinstregime geldt en voor andere aandelen en winstbewijzen niet.

Artikel I, onderdeel K (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikelen 5.30a en 5.30b van de Wet inkomstenbelasting 2001)
De voorgestelde artikelen 5.30a en 5.30b Wet IB 2001 hebben betrekking op termijncontracten om een of meer financiële instrumenten te verwerven of te vervreemden. De strekking van deze artikelen is zoveel mogelijk in lijn met de in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikelen 5.29 en 5.30 Wet IB 2001 over koopopties en verkoopopties, rekening houdend met de specifieke kenmerken van termijncontracten om een of meer financiële instrumenten te verwerven of te vervreemden. Een belangrijk verschil tussen opties en dergelijke termijncontracten is dat een termijncontract voor beide partijen verplichtend is terwijl de koper van een optie een recht maar geen verplichting heeft. Hierdoor kan een termijncontract om een of meer financiële instrumenten te verwerven of te vervreemden zowel een positieve als een negatieve waarde hebben en zullen er situaties zijn waarin de belastingplichtige betaalt voor een dergelijk termijncontract, maar ook situaties waarin de belastingplichtige juist een tegenprestatie ontvangt.
Het voorgestelde artikel 5.30a Wet IB 2001 bevat regels voor termijncontracten om een of meer financiële instrumenten te verwerven. Het voorgestelde artikel 5.30a, eerste lid, Wet IB 2001 betreft de situatie dat een belastingplichtige betaalt voor een dergelijk termijncontract en het termijncontract vervolgens wordt uitgeoefend. In dat geval wordt de verkrijgingsprijs van dat termijncontract gerekend tot de verkrijgingsprijs van de verworven financiële instrumenten. Het voorgestelde artikel 5.30a, eerste lid, Wet IB 2001 is grotendeels gelijkluidend aan het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.29, eerste lid, Wet IB 2001, dat betrekking heeft op het uitoefenen van een koopoptie.

Het voorgestelde artikel 5.30a, tweede lid, Wet IB 2001 betreft de situatie dat de belastingplichtige een tegenprestatie ontvangt voor een termijncontract om een of meer financiële instrumenten te verwerven. In dat geval wordt het vervreemdingsvoordeel gesteld op het bedrag van de overdrachtsprijs. Het voordeel wordt geacht te zijn genoten op het tijdstip waarop dat termijncontract is gesloten. Het voorgestelde artikel 5.30a, tweede lid, Wet IB 2001 is grotendeels gelijkluidend aan het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.29, tweede lid, Wet IB 2001, dat betrekking heeft op het verlenen van een koopoptie.
Het voorgestelde artikel 5.30b Wet IB 2001 bevat regels voor termijncontracten om een of meer financiële instrumenten te vervreemden. Het voorgestelde artikel 5.30b, eerste lid, Wet IB 2001 betreft de situatie dat een belastingplichtige betaalt voor een dergelijk termijncontract en het termijncontract vervolgens wordt uitgeoefend. In dat geval wordt de verkrijgingsprijs van dat termijncontract aangemerkt als kosten ter zake van de vervreemding. Het voorgestelde artikel 5.30b, eerste lid, Wet IB 2001 is grotendeels gelijkluidend aan het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.30, eerste lid, Wet IB 2001, dat betrekking heeft op het uitoefenen van een verkoopoptie.
Het voorgestelde artikel 5.30b, tweede lid, Wet IB 2001 betreft de situatie dat de belastingplichtige een tegenprestatie ontvangt voor een termijncontract om financiële instrumenten te vervreemden. In dat geval wordt het vervreemdingsvoordeel gesteld op het bedrag van de overdrachtsprijs. Het voordeel wordt geacht te zijn genoten op het tijdstip waarop dat termijncontract is gesloten. Het voorgestelde artikel 5.30b, tweede lid, Wet IB 2001 is grotendeels gelijkluidend aan het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.30, tweede lid, Wet IB 2001, dat betrekking heeft op het verlenen van een verkoopoptie.

Artikel I, onderdeel L (artikel I, onderdeel R, van de Wet werkelijk rendement box 3) (artikel 5.32 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Het voorgestelde artikel 5.32 Wet IB 2001 heeft dezelfde strekking als het in artikel I, onderdeel R, van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 opgenomen artikel 5.32 Wet IB 2001, met dien verstande dat de reikwijdte overeenkomstig de andere wijzigingen in dit wetsvoorstel op dat punt is uitgebreid van aandelen in en winstbewijzen van een startende onderneming naar alle financiële instrumenten in box 3 (of delen daarvan).

Artikel II, onderdeel A (artikel 2.12 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Met de voorgestelde wijziging van de in artikel 2.12 Wet IB 2001 opgenomen tabel wordt het tarief van de eerste schijf van box 2 verlaagd van 24,5% naar 23,5% en wordt het tarief van de tweede schijf van box 2 verlaagd van 31% naar 29%.

Artikel II, onderdeel B, artikelen III, IV en V en artikel VI, onderdeel B (artikelen 4.14a, 4.14b en 4.14c van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Sinds 1 januari 2023 geldt ingevolge de artikelen 4.13, eerste lid, onderdeel h, 4.14a tot en met 4.14d, 4.43, derde lid, 7.5, achtste lid, 7.5a en 10a.23 Wet IB 2001 ook een box 2-heffing over het bovenmatige deel van zogenoemde excessieve leningen die de aanmerkelijkbelanghouder is aangegaan bij de vennootschap waarin hij dat belang heeft. Om het bovenmatige deel van een dergelijke lening te bepalen, geldt op grond van artikel 4.14a Wet IB 2001 een kwantitatieve grens die is vormgegeven als het zogenoemde maximumbedrag. Het maximumbedrag geldt voor de aanmerkelijkbelanghouder en zijn partner gezamenlijk. Dit maximumbedrag wordt als gevolg van de voorgestelde aanpassingen van de artikelen 4.14a, tweede lid, 4.14b, eerste en tweede lid, en 4.14c, eerste lid, Wet IB 2001 de komende vijf jaar in jaarlijkse stappen van € 80.000 verlaagd van € 500.000 in 2026 naar € 100.000 per 1 januari 2031. Wanneer het totaal aan relevante schulden op de peildatum meer bedraagt dan het maximumbedrag (van uiteindelijk € 100.000 of het bedrag dat resulteert na verhoging met een bij de betreffende heffing eerder in aanmerking genomen schuld), dan wordt het meerdere in box 2 belast.

Artikel VI, onderdeel A (artikel 2.12 van de Wet inkomstenbelasting 2001)
Met de voorgestelde wijziging van de in artikel 2.12 Wet IB 2001 opgenomen tabel wordt per 1 januari 2031 het tarief van de eerste schijf van box 2 verhoogd naar 24,5% en het tarief van de tweede schijf van box 2 verhoogd naar 31%.

Artikel VII (inwerkingtreding)
Dit artikel regelt de inwerkingtreding per 1 januari 2027. In afwijking van de genoemde datum van inwerkingtreding treedt artikel I op hetzelfde tijdstip in werking als het nieuwe box 3-stelsel dat is opgenomen in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat ook in de aanhef van de artikelen III, IV, V en VI een regeling is getroffen met betrekking tot een afwijkende datum van inwerkingtreding, die wordt toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij die artikelen.

De Staatssecretaris van Financiën,
E. Eerenberg